

Seniausi šv. Kazimiero atvaizdai

Earliest Images of St Casimir

Seniausias šv. Kazimiero atvaizdas (XVI a.) – *Venerabilis Icon* – visada buvo minimas kaip didžiausia Vilniaus katedros brangenybė ir turėjo išskirtinę reikšmę šventojo gerbimui. Tai garsiausias šv. Kazimiero atvaizdas, kitaip dar vadinamas „Trirankiu Kazimieru“. 1689 m. užrašytoje legendoje sakoma, kad dailininkas apsigalvojęs ir užtapęs ištiestą ranką su lelija, tačiau užtapytoji ranka vėl išryškėjusi. Iš tiesų abi dešinėsios rankos su lelija yra nutapytos vienu metu ir tokia ikonografija byloja apie šv. Kazimiero dosnumą ir gausių malonių dalijimą juo pasitikintiems ir užtarimo prašantiems tikintiesiems.

The earliest image of St Casimir (16th c.) – *Venerabilis Icon* – has always been praised as the artistic gem of Vilnius Cathedral and had a special meaning for the veneration of the saint. It is the most famous image of St Casimir, also known as “The Three-Handed Casimir”. A legend written down in 1689 says that the artist did not like the original extended hand holding a lily that he had created and

painted another one over the top, but the overpainted hand later reappeared. Indeed, both right hands with a lily were painted at the same time, and this iconography speaks about St Casimir’s generosity and abundant graces that he bestowed on the believers who trusted in him and asked for his intercession.

↑ „Šventosios knygos“ – mišiškai, brevi-joriai, bažnytiniai kalendoriai, iškilmių leidiniai – liudija šv. Kazimiero kulto svarbą ir sklaidą mūsų krašte ir už jo ribų. Rodo, kad meilę šventajam tikintieji reiškė literatūriniais tektais, muzika, teatro kūriniais. Nuo 1603 m. šv. Kazimieras pradėdamas vaizduoti su kryžiumi ir lelija – tikėjimo ir skautumo simboliais.

“Holy books” – missals, breviaries, church calendars and ceremonial publications – testify to the importance and spread of the cult of St Casimir in this country and beyond. They show that believers expressed their love for the saint with literary texts, music and theatre works. From 1603, St Casimir is represented with a cross and a lily – symbols of faith and purity.

↑ Grafinis šv. Kazimiero atvaizdas puošia pirmąją šventojo biografiją – *Vita Beati Casimiri Confessoris*, išleistą Krokuvėje 1521 metais. Biografijos autorius – popiežiaus Leono X pasiuntinys vyskupas Zaccaria Ferreri – Vilniuje rinko medžiagą karaliačio kanonizacijos bylai ir klausinėjo liudininkus, kurie pažinojo ar buvo sutikę palaimintąjį ir kurie knygos autoriui galėjo papasakoti ir apie Kazimiero išvaizdą. Spėjama, kad ir „Trirankyje Kazimiere“, ir pirmosios šventojo biografijos atvaizduose galima įžvelgti portretinius karaliačio bruožus.

A graphic image of St Casimir decorates the first biography of the saint *Vita Beati Casimiri Confessoris*, published in Cracow in 1521. The author, an envoy of Pope Leo X, Bishop Zaccaria Ferreri, collected the material for the prince’s canonization case in Vilnius and asked the witnesses who knew or had met the Blessed One to describe Casimir’s appearance. It is argued that the prince’s portrait features can be seen both in “The Three-Handed Casimir” and the images of the first biography of the saint.

→ XVIII a. pradžioje seniausią šv. Kazimiero ikoną apgaubė sidabrinis aptaisas – padėkos už išklaustas maldas ženklas. Veikiausiai Vazų laikais atnaujint atvaizdą, ant karaliačio krūtinės buvo pavaizduotas Aukso Vilnos ordinas, ypač brangus šiai dinastijai, puošiantis taip pat ir Šv. Kazimiero koplyčios fundacinę lentą. Anksčiau ant šv. Karaliačio krūtinės buvo nutapytas medalionas su Dievo Motinos atvaizdu. Seniausiame atvaizde karalaitis vaizduojamas su lelija ir rožiniu rankose.

In the early eighteenth century, the icon of St Casimir was encased in silver – a token of gratitude for the prayers that had been heard. Most probably during the rule of the Vasa dynasty, in the process of renovation of the image, the prince’s chest was decorated with the Order of the Golden Fleece, which was greatly valued by this dynasty and also adorned the endowment plaque of St Casimir’s Chapel. It replaced a medallion with an image of the Mother of God on the prince’s chest. In this earliest image the prince is represented with a lily and a rosary in his hand.

